

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

для здобуття ступеня **бакалавра**

для вступників на основі **повної загальної середньої освіти**

Спеціальність: 024 ХОРЕОГРАФІЯ

Освітня програма: НАРОДНА ХОРЕОГРАФІЯ

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання, вміння і навички для подальшої творчої діяльності в галузі хореографічного мистецтва.

Абітурієнти, які обрали освітню програму Народна хореографія, повинні мати специфічні творчі здібності, виявити відповідну фахову придатність, володіти професійними навичками виконання класичного та народно-сценічного танцю; мати нахил до балетмейстерської діяльності, виявляти обізнаність з термінології і літератури за фахом, володіти необхідними знаннями в галузі суміжних мистецтв.

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- позицій рук, ніг, положень голови, корпусу, назв рухів класичного танцю, поз класичного танцю (малі та великі пози croisee, effacee та ecartee), I, II, III port de bras, temps lie par terre а також temps lie з port de bras, пози arabesques;
- правил виконання елементарних рухів класичного танцю: demi-plie, grand plie, battements tendus та його різновиди, battements tendus jetes та його різновиди, ronds de jambe par terre, rond de jambe en l'air у напрямках en dehors та en dedans, battements fondus, battements frappes, double battements frappes, battements releve lent та battements developpe, petits battements, grands battements jetes;
- методики виконання temps leve saute з I, II, V позицій, changement de pied, pas echappe на II позицію, pas assemble, petit pas jete, pas glissade, sissonne ferme, сценічний sissonne в I arabesque;
- основних положень ніг, рук, корпусу, голови та розташування виконавців у парах, характерних для Центральних областей України; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання (простий крок – вперед і назад, перемінний крок – вперед і назад, зальотний крок, бігунець, зальотний біг, тинок (маленький та високий), доріжки, упадання, припадання, вихилясник, вихилясник з угинанням, вірьовочка, голубці (низькі та високі), присядки (присядка – м'яч по VI та I позиціям, звичайна присядка з виносом ноги в сторону, присядка з почерговим виносом однієї ноги навхрест другої, бокова присядка, присядка – розтяжка, присядка – розніжка), припадання в повороті, обертас, дрібне переступання на місці – кружальце);

- основних положень ніг, рук, корпусу, голови та розташування виконавців у парах, характерних для Західного регіону України; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання: (основні танцювальні кроки, простий гуцульський біг, дрібні пересування на витягнутих ногах, боковий приставний крок, висока, тропіток, переступчик, чосанка, дробіток, гуцульський клоч, сверло, присядки (м'ячик, гайдук-круч), одиночні жіночі оберти, парні оберти);
- основних положень ніг, рук, корпусу, голови, характерних для російського народного танцю; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання (простий крок – з просуванням вперед та назад, перемінний крок – з просуванням вперед та назад, різновиди перемінного кроку, простий біг, біг з «молоточками», ковирялочка, маятник, моталочка, гармошка, припадання, вірьовочка, дрібні вистукування (сімейські дробі, «ключ», «подвійний ключ», подвійні дробі, дрібні удари з перескоком – одинарні, подвійні, потрійні), дрібні ходи («трилістник», боковий дрібний хід на півпальцях і т. д.), хлопущки, присядки (м'ячик по VI та I позиціям, з виносом ноги вперед, з виносом ноги вбік, присядка - розніжка, зі вскоком на півпальці та перескоком на підбори), жіночі обертання (обертас, російський біг, обертання зі стрибком по VI позиції і т.д.);
- основних положень ніг, особливостей постановки рук, корпусу голови, характерних для циганського (іспанського, угорського) народного танцю; основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання: циганський танець – крок з підскоком, крок з ковзним ударом, хід з оплеском, дрібушки, чечітки, плескачі, стрибки, голубці з пристукуванням, рухи зі спідницею, рухи з шалею, тремтіння плечей, опускання на одне або два коліна та ін.; угорський танець – крок з каблука, ключі, потрійні стрибки, плескачі та оплески оберти та ін.; іспанський танець – прості кроки, дрібні кроки, довгі кроки з підбивкою, кроки з підйомом ніг уперед, па де баск, баянсе, сисон па де бурре, глісад, ранверсе, оберти, сапатеадо, стрибки, опускання на коліна та ін.
- основних жіночих та чоловічих танцювальних обертів, чоловічих трюків, характерних для українського народного танцю (або інших за власним вибором) (оберти на місці для дівчат – припадання в повороті, обертас, обертас з фуєте, обертас з подвійним обертотом, піруети з III позиції, піруети з VI позиції, кружальце (дрібне переступання на місці); оберти на місці для юнаків – кружальце, подвійні повітряні тури, піруети з II позиції, стрибки в обертанні по VI позиції; оберти з просуванням по діагоналі та по колу для дівчат – шене, тур ан дедан, голубці в обертанні, глісад ан тур нан, тур де форс, російський біг; оберти з просуванням по діагоналі та по колу для юнаків – шене, голубці в обертанні, содебаск; чоловічі трюки – присядки-закладки, повзунці, млинок, підсічка, стрибок розніжка та ін.);
- особливостей виконання рухів танців, характерних для хореографії різних країн та народів: Росії, Білорусії, Молдови, Угорщини, Болгарії, танці країн Сходу, кримських татар, циган, танці Іспанії, Грузії, Словаччини, країн Прибалтики;

- творчості В. Авраменка, К. Балог, М. Вантуха, П. Вірського, В. Петрика, Я. Чуперука, їх балетмейстерської спадщини; Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П. Вірського, провідних колективів сусідніх держав та їх балетмейстерів; ансамблів танцю, ансамблів пісні і танцю та Державних народних хорів України, перших професорів хореографії в Україні; провідних хореографічних конкурсів, фестивалів;
- балетів М. Петіпа; реформи М. Фокіна в балетному мистецтві; значення «Російських сезонів» в Парижі для розвитку світового балетного мистецтва; хореографічних експериментів К. Голейзовського; творчої діяльності Л. Якобсона; специфіки балетмейстерського стилю Ю. Григоровича та Б. Ейфмана; зарубіжних балетмейстерів-експериментаторів ХХ ст.: Ж. Баланчіна, Р. Петі, М. Бежара; провідних балетмейстерів балетного театру України: І. Чістякова, В. Вронського, А. Шекеро, Г. Майорова; сучасних балетмейстерів та провідних танцівників балетних театрів України та Західної Європи; балетних композиторів ХІХ-ХХ ст.;
- основних елементів класичного екзерсису, їх послідовності; фізичних даних, необхідних танцівникам; літератури з хореографії; основних вимог до керівника хореографічного колективу; аматорського хореографічного мистецтва та його значення; значення хореографічного мистецтва в естетичному вихованні;

Уміння:

- правильно тримати корпус, методично грамотно виконувати рухи класичного танцю, запам'ятовувати комбінації екзерсису; продемонструвати наявність необхідних професійних даних (виворітність, танцювальний крок, гнучкість та еластичність м'язів, суглобів ніг, рук та корпусу), зберігати arlomb (стійкість), демонструвати танцювальність під час виконання комбінацій класичного танцю;
- методично грамотно виконувати стрибки; координувати рухи рук та голови зі стрибками; запам'ятовувати комбінації запропоновані викладачем та виконувати комбінації музикально;
- методично грамотно, технічно, емоційно виразно та стилістично вірно виконувати танцювальні рухи, характерні для різних регіонів України, російського та циганського (іспанського, угорського) народних танців; координувати рухи ніг та рук; запам'ятати комбінації, запропоновані викладачем та виконувати їх музикально;
- визначати національну характерність, музичний розмір запропонованого музичного фрагменту; показати свої творчі здібності до створення танцювального фрагменту; з'єднувати рухи, характерні для відповідного танцю; створювати закінчену танцювальну імпровізацію, в якій взаємозв'язок рухів, малюнку та музики розкривали характер і національні стилістичні особливості запропонованого музичного фрагменту; уміти розкривати за допомогою поєднання музики та лексики, манери виконання, характер та національні, стилістичні особливості;

- надати інформацію про творчу діяльність видатних хореографів народно-сценічного танцю та діяльність професійних колективів народно-сценічного танцю, розповісти про найбільш відомі хореографічні заходи України та світу;
- надати точні назви відомих балетних спектаклів, назвати їх постановників та композиторів, охарактеризувати особливості творчої діяльності видатних хореографів, виконавців класичного танцю минулого часу та сьогодення та їх вплив на розвиток світового танцювального мистецтва;
- логічно та послідовно викласти інформацію, охарактеризувати особливості професійного та аматорського хореографічного мистецтва, аргументовано пояснити особистий вибір професії хореографа.

Творчий конкурс складається з двох частин: **«Виконавська майстерність»** та **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва»**.

Перша частина **«Виконавська майстерність»** передбачає:

- виконання екзерсису класичного танцю біля станка;
 - виконання екзерсису класичного танцю на середині зали;
 - виконання allegro (стрибків)
 - виконання основних рухів та танцювальних комбінацій, характерних для центральних, східних і західних областей України;
 - виконання основних рухів та танцювальних комбінацій, характерних для російського народного танцю;
 - виконання основних рухів та танцювальних комбінацій, характерних для народних танців різних країн та національностей (за вибором екзаменатора);
 - демонстрація танцювальної техніки (власної та за завданням екзаменатора).
- Друга частина **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва»** передбачає створення танцювальної імпровізації на запропонований музичний фрагмент народної або класичної мелодії і перевірку загальнокультурного та теоретичного рівня підготовки абітурієнтів, а саме:
- знань історії та сьогодення народно-сценічного танцю;
 - знань історії та сьогодення балетного танцю;
 - знань хореографічного мистецтва сучасності;
 - знань аспектів хореографічної освіти.

Створена імпровізація на певний музичний фрагмент повинна базуватися на танцювальній лексиці запропонованої національності та відповідати її характеру та манері виконання.

Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів) за кожну частину творчого конкурсу: за «Виконавську майстерність» – від 100 до 200 балів; за «Основи теорії та історії хореографічного мистецтва» – від 100 до 200 балів. Потім виводиться середній арифметичний бал.

**Структура оцінки за проходження першої частини творчого конкурсу
«ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»**

№	Основні завдання першої частини творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Професійні фізичні дані	1-5
2.	Акторська виразність та емоційність виконання	1-5
3.	Виконання екзерсису класичного танцю біля палки, на середині зали та комбінацій allegro	1-30
4.	Виконання танцювальних комбінацій з народно-сценічного танцю	1-50
5.	Демонстрація танцювальної техніки	1-10
Максимальна кількість балів		100

**Структура оцінки за проходження другої частини творчого конкурсу
«ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА»**

№	Основні знання та вміння, які перевіряються під час другої частини творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Знання історії хореографічного мистецтва	1-30
2.	Знання елементарної теорії хореографічного мистецтва	1-30
3.	Створення танцювальної імprovізації з народного танцю	1-40
Максимальна кількість балів		100

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу хоча б за одну частину менше 124 балів, до участі в конкурсі щодо зарахування на денну або заочну форми навчання не допускаються.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТІВ

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав основні завдання етапу творчого конкурсу «Виконавська майстерність». Не володіє основними знаннями з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва». Відсутні будь-які схильності до хореографії.
	Абітурієнт не виконав основні завдання етапу творчого конкурсу «Виконавська майстерність». Виявляє дуже слабе володіння фактичного матеріалу з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва». Не володіє методикою виконання рухів, відсутні балетмейстерські схильності, емоційна виразність та технічність, професійні фізичні дані.
	Абітурієнт не виконав основні завдання етапу творчого конкурсу «Виконавська майстерність». Має фрагментарні знання з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва». Не володіє методикою виконання рухів, відсутні балетмейстерські схильності, емоційна виразність та технічність, професійні фізичні дані.

2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виявляє недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу творчого конкурсу, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня. Слабко володіє методикою виконання рухів. Має деякі балетмейстерські схильності, слабку емоційну виразність та технічність, відсутні професійні фізичні дані.
	Абітурієнт виявляє невпевнені знання з теоретичного та практичного матеріалу творчого конкурсу, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Слабко володіє методикою виконання. Має середні фізичні дані, деякі балетмейстерські схильності, слабку емоційну виразність та технічність.
	Абітурієнт виявляє слабкі знання з теоретичного та практичного матеріалу творчого конкурсу, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Допускає неточності в методиці виконання рухів. Має середні фізичні дані, деякі балетмейстерські схильності, недостатню емоційну виразність та технічність.
3. Достатній 150 – 175 балів	Абітурієнт володіє практичними навичками виконання завдань творчого конкурсу, допускає неточності в методиці виконання рухів. Має професійні фізичні дані, технічність та балетмейстерські схильності, але недостатньо емоційно виразний. Виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва».
	Абітурієнт володіє практичними вміннями виконання завдань творчого конкурсу, допускає неточності в теоретичних знаннях. Має професійні фізичні дані, виявляє методичність, технічність та балетмейстерські схильності, але недостатньо емоційно виразний. Виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва».
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт добре володіє практичними вміннями виконання завдань творчого конкурсу, допускає неточності в теоретичних знаннях. Має професійні фізичні дані. Виявляє методичність, технічність, достатню емоційну виразність у танці та балетмейстерські схильності. Виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва».
	Абітурієнт на високому рівні володіє основними теоретичними знаннями та практичними вміннями виконання завдань творчого конкурсу за наявності достатніх професійних фізичних даних. Виявляє методичну досконалість, технічність трюків, емоційну виразність у танці. Має балетмейстерські здібності. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

<p>Абітурієнт блискуче володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями виконання завдань творчого конкурсу за наявності достатніх професійних фізичних даних. Виявляє методичну досконалість, віртуозну техніку та емоційну виразність у танці. Має гарні балетмейстерські здібності та високорозвинений виконавський апарат. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>

ЛІТЕРАТУРА

1. Балет : енциклопедія / за ред. Ю. Н. Григоровича. – М. : Совет. енцикл., 1981.
2. Барышнікова, Т. Азбука хореографії: – М. : Айрис-Пресс. Рольф, 1999.
3. Бахрушин Ю. История русского балета: учеб. пособие. М. : Просвещение, 1977.
4. Бігус О. Народно-сценічна хореографія Прикарпатського регіону. Київ : Ліра-К, 2015.
5. Блазис К. Танцы вообще. Балетные знаменитости и национальные танцы. СПб.: Лань, Краснодар: Планета музыки, 2008.
6. Блок Л.Д. Классический танец: История и современность — М. : Искусство, 1987.
7. Боримська Г. Самоцвіти українського танцю. Київ : Мистецтво, 1974. 136 с.
8. Ваганова А. Я. Основы классического танца: учеб. пособие . СПб. : Лань, 2000.
9. Ванслов В. Балеты Григоровича и проблемы хореографии. М., 1971.
10. Ванслов В. В. Статті о балете. Л. : Музыка, 1980.
11. Василенко К. Ю. Композиція українського нар.-сцен. танцю. Київ : Мистецтво, 1983.
12. Василенко К. Ю. Український танець : підручник. Київ : ПКПК, 1997. 282 с.
13. Василенко, К. Лексика українського нар.-сцен. танцю. К. : Мистецтво, 1996.
14. Вашкевич Н.Н. История хореографии всех веков и народов СПб: Лань, 2009.
15. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю . К. : Муз. Україна, 1990.
16. Видатні майстри хореографічного мистецтва : біогр. довідник / уклад. Н. М. Корисько. Київ : ДАКККІМ, 2003.
17. Вірський Павло: життєвий і творчий шлях / упоряд. Ю.В. Вернигор, Є. І. Досенко. — Вінниця : Нова Книга, 2012.
18. Герасимчук Р. П. Народні танці українців Карпат. Бойківські і лемківські танці : монографія. Львів : Ін-т народознавства НАНУ, 2008.
19. Герасимчук Р. П. Народні танці українців Карпат. Гуцульські танці : монографія. Львів : Ін-т народознавства НАНУ, 2008.
20. Голдрич О. С. Танцюймо разом. Львів : Сполом, 2006. 288 с.
21. Голдрич О. С. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. Львів : Сполом, 2006.
22. Голейзовский К. Касьян Голейзовский. Жизнь и творчество. Статьи, воспоминания, документы. – М., 1984.
23. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ : АН УРСР, 1963.
24. Гуменюк А. І. Українські народні танці. Київ : Наук. думка, 1969.
25. Демків Д. П. Я. Чуперчук — феномен гуцульської хореографії. — Коломия : 2011.
26. Добровольская Г. Танец. Пантомима. Балет. Л. : Искусство, 1975.
27. Ерёміна М. Роман с танцем. СПб.: Созвездие, 1998.
28. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наук. думка, 1978.
29. Загайкевич М. П. Українська балетна музика. Київ : Наук. думка, 1969.
30. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю. Посібник. – К. : Мистецтво, 1975.

31. Захаров Р. Записки балетмейстера. – М.: Мистецтво, 1976.
32. Климов А.А. Русский народный танец. Вып. 1. М. : МГУК, 1996.
33. Колногузенко Б. Види мистецтв та хореографії. – Х. : ХДАК, 2009 та 2014.
34. Колногузенко Б. Сучасний танець та методика його викладання. Харків: Слово, 2015.
35. Колногузенко Б. Хореографічне мистецтво. 36. статей. – Х. : ХДАК, 2008.
36. Красовская В. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: От истоков до середины XVIII века. – Л. : Искусство, 1979.
37. Красовская В. История русского балета: учеб. пособие. – Л. : Искусство, 1978.
38. Кривохижа А. М. Гармонія танцю : навч.-метод. посіб. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005.
39. Левинсон А.Я. Старый и новый балет. Мастера балета. СПб.: Лань, 2008.
40. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії : підручник. Київ : Альтерпрес, 2008.
41. Милославський К. Є. Івановський П. А., Штоль Г. В. Харківський театр опери та балету. Київ : Мистецтво, 1965.
42. Павло Вірський : життєвий і творчий шлях / упоряд.: Ю. В. Вернигор, Є. І. Досенко. Вінниця : Нова книга, 2012.
43. Пасютинская В. Волшебный мир танца. – М. : Просвещение, 1985.
44. Розанова Ю. Симфонические принципы балетов Чайковского. - М., Музыка, 1976.
45. Слонимский, Ю. Чайковский и балетный театр его времени. – М.: Искусство, 1965.
46. Смирнов И. Искусство балетмейстера. – М. : Искусство, 1968.
47. Станішевський Ю. Балетний театр України: 225 років історії. – Київ, 2003.
48. Станішевський Ю. Лебеді чарівного озера. – К.: Молодь, 1966.
49. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: історія та сучасність. 2002.
50. Станішевський Ю.О. Балетний театр Радянської України, 1925-1985: Шляхи і проблеми розвитку. К. : Муз. Україна, 1986.
51. Стасько Б. Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини. Івано-Франківськ, 2004.
52. Суриц Е.Я. Все о балете. – словарь-справочник. М.-Л.: Музыка, 1966.
53. Тарасов Н. И. Классический танец. Школа мужского исполнительства. – Москва, 1981.
54. Ткаченко Т. Народный танец. – М. : Искусство, 1967.
55. Туркевич В.Д. Хореографічне мистецтво України у персоналіях: бібліографічний довідник. – Київ, 1999.
56. Фокин М. Против течения. – Л.: Искусство, 1981.
57. Худеков С.Н. Всеобщая история танца. М.: ЭКСМО, 2009.
58. Худеков С.Н. Искусство танца: История. Культура. Ритуал . М.: ЭКСМО, 2010.
59. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. – К.: Альтерпрес, 2005.
60. Чепалов О.І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : моногр. – Х. : ХДАК, 2007.
61. Шариков Д. І. Contemporary dance у балетмейстерському мистецтві. Київ : КіМУ, 2010.
62. Шариков Д. І. Класифікація сучасної хореографії. Київ, 2008.
63. Шариков Д. І. Теорія, історія та практика сучасної хореографії. Генезис і класифікація сучасної хореографії – напрями, стилі, види : монографія. Київ, 2010.

Інформаційні ресурси

Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К. Станіславського
Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Короленка
Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс] // <http://ru.wikipedia.org/wiki>